

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
TALLINN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

Programmeerimise süvendatud algkursus ITI0140

2014

Teemad

- Sõne (ingl *string*)
- Järjend (ingl *list*)
- Funktsioon (ingl *function*)
- Ennik või n-korteež (ingl *tuple*)
- Ülesanne

Sõne (ingl *string*)

Milleks kasutatakse?
Tekst-tüüpi muutujate
esitamiseks

```
tervitus = 'Tere!'
```

```
tervitus = "Tere!"
```


Operatsioonid sõnedega

```
"Tere" + " Gert!"  
>> Tere Gert!
```

```
len("Tere")  
>> 4
```

```
" tervitus ".strip()  
>> tervitus
```

```
"terekest".replace("e","i").upper()  
>> TIRIKIST
```


Operatsioonid sõnedega

Sõne elementide (tähemärkide) ligipääs ja lõiked (ingl *slice*)

```
tervitus = "Tere!"  
print(tervitus[1])  
>> e
```

```
print(tervitus[1:3])  
>> er  
# s.t [1..3) ehk viimast ei võeta
```

```
print(tervitus[1:-1])  
>> ere  
# -1 tähendab, et lõpust üks vähem
```


Operatsioonid sõnedega

```
tervitus = "Tere!"
print(tervitus[0:5:1])
>> Tere!
# [0..5) ja iga "esimene" element

print(tervitus[::1])
>> Tere!

print(tervitus[::2])
>> Tr!
# Iga teine element

# PS! Lõike saab võtta väga kavalalt –
# googelda "python slice notation"
```


Vaata lisaks!

Pythoni dokumentatsioon aitab alati!

<http://docs.python.org/3/library/string.html>

Või lihtsalt googelda "string python"

PS! Pane tähele, millise Pythoni versiooni dokumentatsiooni vaatad

Järjend (ingl *list*)

Milleks kasutatakse?

Loetelu esitamiseks

Järjenditega realiseeritakse järjekordi
(ingl *queue*) ja pinusid (ingl *stack*)

```
tyhi = []
```

```
teadlased = ["Turing", "Dijkstra",  
"Knuth", "Kolmogorov"]
```


Operatsioonid järjenditega

Kuvamine

```
print(teadlased)
```

```
>> ["Turing", "Dijkstra", "Knuth",  
     "Kolmogorov"]
```

Elementide arv(järjendi pikkus)

```
len(teadlased)
```

```
>> 4
```

Kuulumise kontroll

```
if "Dijkstra" in teadlased:
```

```
    print("Dijkstra on teadlane!")
```

```
>> Dijkstra on teadlane!
```


Operatsioonid järjenditega

Järjendi ühe elemendi või elementide lõigu (ingl *slice*) kuvamine

```
print(teadlased[0])
```

```
>> Turing
```

```
# NB! Vastuseks on sõne
```

```
print(teadlased[0:2])
```

```
>> ["Turing", "Dijkstra"]
```

```
# NB! Vastuseks on järjend
```

```
# s.t [0..2) ehk viimast ei võeta
```


Operatsioonid järjenditega

Minimaalse või maksimaalse elemendi leidmine

```
min([42, 12, 99, 66])
```

```
>> 12
```

```
max([42, 12, 99, 66])
```

```
>> 99
```


Operatsioonid järjenditega

Järjendite liitmine

```
[42, 12] + [99, 66]
```

```
>> [42, 12, 99, 66]
```

NB! Järjendi elementide järjekord on tähtis

```
[42, 12] == [12, 42]
```

```
>> False
```

```
[42, 12] == [42, 12]
```

```
>> True
```


Järjendite sisseehitatud funktsioonid

Elementide lisamine lõppu

```
l = [2, 4, 6]
```

```
l.append(8)
```

```
print(l)
```

```
>> [2, 4, 6, 8]
```


Järjendite sisseehitatud funktsioonid

Elementide lisamine määratud kohta

```
l = [2, 4, 6]
l.insert(1, 8)
print(l)
>> [2, 8, 4, 6]
# Indekseerimine algab arvust null!
```


Järjendite sisseehitatud funktsioonid

Antud väärtusega (NB!) elemendi eemaldamine

```
l = [2, 4, 6, 8]
```

```
l.remove(4)
```

```
print(l)
```

```
>> [2, 6, 8]
```


Järjendite sisseehitatud funktsioonid

Elemendi eemaldamine

```
l = [2, 4, 6, 8]
```

```
l.pop(2)
```

```
print(l)
```

```
>> [2, 4, 8]
```


Ja see pole veel kõik...

Pythoni reference aitab alati!

<https://docs.python.org/3/tutorial/datastructures.html#more-on-lists>

Või lihtsalt googelda "list python"

PS! Pane tähele, millise Pythoni versiooni dokumentatsiooni vaatad

Järjendiga for-tsükkel

Indeksiga variant

```
l = [2, 4, 6]
```

```
for i in range(len(l)):
```

```
    print("Element indeksiga", i,  
          "väärtus on", l[i])
```

```
>> Element indeksiga 0 väärtus on 2
```

```
Element indeksiga 1 väärtus on 4
```

```
Element indeksiga 2 väärtus on 6
```


Järjendiga for-tsükkel

Indeksita variant

```
l = [2, 4, 6]
```

```
for i in l:
```

```
    print(i)
```

```
>> 2
```

```
4
```

```
6
```


Järjendiga for-tsükkel

Enumerate variant

```
l = [2, 4, 6]
for i, val in enumerate(l):
    print(i, ":", val)
>> 0 : 2
    1 : 4
    2 : 6
```


Funktsioon

Milleks kasutatakse
funktsioone?

Meie kontekstis – alamülesande
lahendamiseks

```
def alam():  
    print("Kutsuti välja  
funktsioon alam()!")
```


Funktsioon

```
def alam():  
    print("Kutsuti välja funktsioon  
alam()!")
```

```
print("Peaprogramm alustab tööd")  
alam()  
print("Peaprogramm lõpetab")
```

```
>> Peaprogramm alustab tööd  
Kutsuti välja funktsioon alam()!  
Peaprogramm lõpetab
```


Argumentidega funktsioon

Argumendid sarnanevad matemaatikast tuntud funktsiooni parameetritele

```
def ruumala(a, b, c):  
    print("Risttahuka ruumala on",  
          a*b*c, "kuupmeetrit.")
```

```
ruumala(2, 3, 4)  
>> Risttahuka ruumala on 24  
kuupmeetrit.
```


Väärtusega funktsioon

Funktsioon tagastab väärtuse muutujana

```
def ruumala(a, b, c):  
    return a*b*c
```

```
x = ruumala(2, 3, 4)  
y = ruumala(3, 4, 5)  
print(x, y, x + y)  
>> 24 60 84
```


Esimesed ohukohad

```
def ruumala(a, b, c):  
    return a*b*c
```

```
print(ruumala("oops", 3, 4))  
>> ?
```

```
oopsoopsoopsoopsoopsoopsoopsoopso  
opsoopsoops
```

Erinditest (ingl *exception*)
räägime hiljem!

Lisainfo

Pythoni reference aitab alati!

<http://docs.python.org/3/tutorial/controlflow.html#defining-functions>

Või lihtsalt googelda "defining functions python"

PS! Pane tähele, millise Pythoni versiooni dokumentatsiooni vaatad

Ennikud

Ennikud on peaaegu samad nagu järjendid, aga neid ei saa peale loomist muuta (*immutable type*).

```
t = () # NB! t = (1, )  
t = (1, "esimene", 345.43, "tekst")
```

```
print(t[0])  
>> 1
```

```
t[0] = 123  
Traceback (most recent call last):  
  File "<pyshell#10>", line 1, in <module>  
    t[0] = 123  
TypeError: 'tuple' object does not support item  
assignment
```


Ülesanne

Koosta funktsioon *brackets*, millel on argumendiks sõne, mis koosneb sulgudest '(', ')', '[', ']', '{' ja '}'. Kontrollida, kas sõne vastab järgmistele tingimustele:

- 1) tühi sõne (pikkusega null) on korrektne;
- 2) kui sõne A on korrektne, siis ka (A), [A] ja {A} on korrektsed sõned;
- 3) kui sõned A ja B on korrektsed, siis ka AB on korrektne sõne.

Korrektsse sõne korral peab funktsioon trükkima vastavasisulise teate.

Mittekorrektsse sõne puhul peab funktsioon välja trükkima (0-
indekseeritud) positsiooni sõnes, kus mittekorrektsus ilmsiks tuleb.

1) `brackets("")`
: correct

2) `brackets("(")`
(): correct

3) `brackets("()")`
(): correct

4) `brackets(")")`
): no opening bracket at 0

5) `brackets("(")`
(: no closing bracket at 1

6) `brackets("(())")`
(): no opening bracket at 2

7) `brackets("[()")`
[(): no closing bracket at 3

8) `brackets("[()])`
[(): wrong closing bracket at 2

9) `brackets("[[]a")`
[[]a: illegal symbol at 3